

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.

A TERMELŐSZÖVETKEZETI FELHALMOZÁS FORRÁSOK ÉS MŰSZAKI ÖSSZETÉTEL SZERINTI ALAKULÁSÁNAK VIZSGÁLATA VÁLTOZÓ KÖZGAZDASÁGI KÖRNYEZETBEN

BODNÁR MIKLÓS dr.

A termelőszövetkezeti gazdaságok vállalati fejlődését, illetve ennek feltételeit alakító, befolyásoló gazdaságpolitikai döntések értékeléséhez, a jövőbeni intézkedések előkészítéséhez nyújthatnak hasznosítható támpontokat az olyan kutatások eredményei, amelyek a vállalati fejlődés egyik fontos tényezőjének, az effektív felhalmozásnak források, valamint anyagi-műszaki összetétel szerinti alakulását és a változó közgazdasági környezet közötti kapcsolatokat vizsgálják.

A KUTATÁS CÉLJA, MÓDSZERE

A kutatás célja egyrészt annak feltárása, hogy milyen jellegű összefüggések vannak a felhalmozás források, valamint műszaki összetétel szerinti alakulása és a gazdasági irányítás feltételrendszere, illetve ennek változása között, másrészt a felhalmozási forrásokban, és a felhalmozás műszaki összetételében bekövetkezett arányeltolódások milyen hatással vannak a termelőszövetkezetek fejlődésére.

A kutatásoknál főleg a logikai összehasonlító módszert alkalmaztam. Országos adatbázisra támaszkodva, részben saját számítások, részben a MÉM STATGEK által feldolgozott adatok alapján összehasonlító elemzéseket végeztem két fejlődési periódusban.

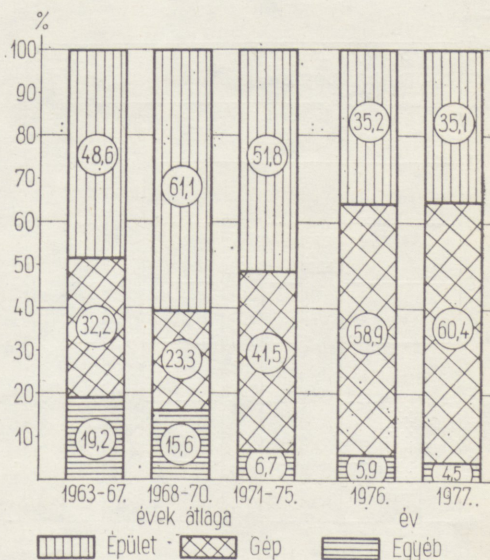
A KUTATÁS FŐBB EREDMÉNYEI

A bővített újratermelés anyagi alapjának, az effektív felhalmozásnak a nagysága, anyagi-műszaki összetétele, valamint források szerinti struktúrája nagyon szorosan és közvetlenül összefügg a mindenkori gazdaságpolitikával, és a hozzá

kapcsolódó gazdaságirányítási mechanizmus révén kialakított feltételrendszerrel.

A fenti összefüggésből kiindulva megállapítható, hogy a gazdaságpolitikától és a hozzá kapcsolódó gazdasági mechanizmustól függően változik a beruházások nagyságrendje, anyagi-műszaki összetétele és főleg a beruházási források egymás közötti aránya. (Lásd: 1. ábra.)

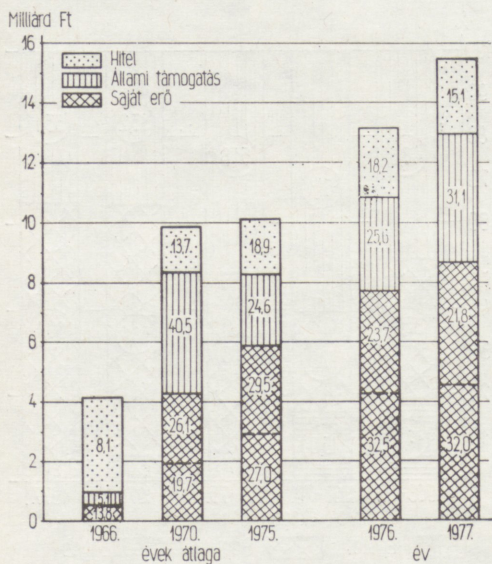
Az eddigi vizsgálatok eredményeként a közgazdasági környezet változásaitól függően olyan jellemző arányeltolódások mutathatók ki elsősorban a beruházási források összetételében, amelyek korlátozzák (az 1. periódusban), illetve erősítik (a 2. periódusban) a szövetkezeti gazdaságok vállalati jellegének kialakulását.

1. ábra. A beruházások anyagi-műszaki összetétel szerinti megoszlása, %

Ezek az arányeltolódások tendenciaszerűen a saját erő és a hitel részarányának további növekedésében, az állami támogatás arányának csökkenésében jutnak kifejezésre. (Lásd: 2. ábra.) Az említett tendenciózus mozgásirányt bár kissé gyengíti, de érvényességét nem szünteti meg az 1976. és 1977. évi adatok elemzése során észlelt jelenség: a saját erő részarányának 0,3–2,7%-os csökkenése, az állami támogatásának pedig 1,0–6,5%-os növekedése. Ez az „ellenmozgás” csupán népgazdaságunk átmeneti nehézségeiből és feszültségeiből (jövedelemkorlátozó tényezők miatt a fejlesztési alap szűkült), valamint a fontos és sürgős népgazdasági igények kielégítésére irányuló központi ösztönzésből (az állami támogatás fokozása útján) adódik. Ugyanakkor az alap-tendencia a jelenlegi közgazdasági feltételrendszer viszonyai között továbbra is a szövetkezeti gazdaságok vállalati jellegének erősödését jelenti.

Megítélésünk szerint a beruházási források közül a hitel részaránya — növekvő szerepe ellenére — még nincs teljes összhangban a saját erő viszonylag magas színvonalával, megszilárdult helyzetével.

2. ábra. A vállalati szintű beruházások források szerinti megoszlása, %

Ez pedig nem kedvez a vállalati jelleg erőteljes kibontakozásának.

Véleményünk szerint — akár az állami támogatás további erőteljes csökkentésével is — a központi akaratnak az eddiginél nagyobb mértékben elő kellene segítenie a hitelfelvételi lehetőségeket, hiszen ez a mai közgazdasági és vállalati viszonyok között lényegesen tovább erősítené a szövetkezeti gazdaságok vállalati vonásait, természetesen feltételezve a vállalati felelősség egyidejű megnövekedését is.

A fenti kutatási eredmények egyfelől — ha szerény mértékben is — hasznosíthatók a vállalati gazdálkodás kiteljesedésére irányuló jövőbeni gazdaságpolitikai intézkedések megalapozásánál, másfelől megkönnyíthetik a szövetkezeti gazdaságok felismerését a gazdaságpolitikai intézkedések vállalati hasznosságáról.

Jóri J. István:

Talajművelő gépek teljesítménynövelési irányai

A mezőgazdaság műszaki fejlesztésének tudományos kérdései 18.

A közelmúltban a traktorfejlesztés eredményeként mezőgazdasági üzeminkben megjelentek az ergonómiai követelményeket magas szinten kielégítő 200 lóerő feletti teljesítményű traktorok. Az ilyen traktoroknak megfelelő munkagép-park kialakítása és gépcsoportok gazdaságos üzemeltetése megköveteli a kedvező munkaszélesség és munkasebesség értékeinek megválasztását. Ezzel érhető el a gépcsoport maximális területteljesítménye, a kedvező teljesítményhasznosítás és üzemanyag-fogyasztás.

(Akadémiai Kiadó)